

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Μαρούσι, 11-9-2025

Αρ. Πρωτ. 110506/ΥΣ

Ταχ. Δ/ση : Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
E-mail : gnk2@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 210 344 3021
ΔΖ

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

ΚΟΙΝ.: Βουλευτές κ.κ.
-(Όπως πίνακας αποδεκτών)
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: «Απάντηση στην Ερώτηση με αριθμ. πρωτ.7464/11-7-2025»

Σε απάντηση του ανωτέρω Μέσου Κοινοβουλευτικού Ελέγχου, κάνουμε γνωστά τα ακόλουθα:

Στην παρ. 1 του άρθρου 3 του Α΄ Κεφαλαίου, Ειδικές Διατάξεις του ν. 3699/2008- Α΄ 199 : «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» ορίζεται:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Άρθρο 3
Μαθητές με αναπηρία
και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

1. Μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θεωρούνται όσοι για ολόκληρη ή ορισμένη περίοδο της σχολικής τους ζωής εμφανίζουν σημαντικές δυσκολίες μάθησης εξαιτίας αισθητηριακών, νοητικών, γνωστικών, αναπτυξιακών προβλημάτων, ψυχικών και νευροψυχικών διαταραχών οι οποίες, σύμφωνα με τη διεπιστημονική αξιολόγηση, επηρεάζουν τη διαδικασία της σχολικής προσαρμογής και μάθησης. Στους μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες συγκαταλέγονται ιδίως όσοι παρουσιάζουν νοητική αναπηρία, αισθητηριακές αναπηρίες όρασης (τυφλοί, αμβλύωπες με

χαμηλή όραση), αισθητηριακές αναπηρίες ακοής (κωφοί, βαρήκοοι), κινητικές αναπηρίες, χρόνια μη ιάσιμα νοσήματα, διαταραχές ομιλίας-λόγου, ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα, διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (φάσμα αυτισμού), ψυχικές διαταραχές και πολλαπλές αναπηρίες. Στην κατηγορία μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες δεν εμπίπτουν οι μαθητές με χαμηλή σχολική επίδοση που συνδέεται αιτιωδώς με εξωγενείς παράγοντες, όπως γλωσσικές ή πολιτισμικές ιδιαιτερότητες.

Στις παρ.1,2,3,4 του άρθρου 11 του Α' Κεφαλαίου ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, του Μέρους Β' ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ του ν. 4823/2021 - Α' 136 : «Αναβάθμιση του σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις» ορίζονται:

Άρθρο 11

Σκοπός και αρμοδιότητες των Κέντρων Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης

1.Τα Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.) που ιδρύθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4547/2018 (Α' 102) μετονομάζονται σε Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.).

2.Σκοπός των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. είναι η υποστήριξη των μαθητών, των σχολικών μονάδων και των Ε.Κ. της περιοχής αρμοδιότητάς τους για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων ανεξαιρέτως των μαθητών στην εκπαίδευση και την προάσπιση της αρμονικής ψυχοκοινωνικής τους ανάπτυξης και προόδου. Για τα ζητήματα, για τα οποία επιφυλάσσεται αποκλειστική αρμοδιότητα στα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ., δεν έχουν αρμοδιότητα άλλες δημόσιες υπηρεσίες ή φορείς.

Το προσωπικό των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. είναι επιστημονικά καταρτισμένο και λειτουργεί με σκοπό την υποστήριξη των μαθητών, των σχολικών μονάδων και των Ε.Κ. της περιοχής αρμοδιότητάς τους για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων ανεξαιρέτως των μαθητών στην εκπαίδευση και την προάσπιση της αρμονικής ψυχοκοινωνικής τους ανάπτυξης και προόδου, με βάση ενιαία παιδαγωγικά και κοινωνικά κριτήρια και ως εκ τούτου δεν υφίσταται λόγος έκδοσης διευκρινιστικής εγκυκλίου ή ενιαίων κατευθυντήριων οδηγιών προς τα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. από την αρμόδια υπηρεσία του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α..

Η Δ/ση Ειδικής Αγωγής και Εκπ/σης έχει προβεί στην έκδοση των κάτωθι δύο, μεταξύ άλλων, εγκυκλίων:

α) της αριθμ. 93506/Δ3/25-08-2023 διευκρινιστικής εγκυκλίου με θέμα «Διευκρινιστικές οδηγίες του ν. 3699/2008 (Α'199) σχετικά με την παράλληλη στήριξη-συνεκπαίδευση». Στην εν λόγω εγκύκλιο επισημαίνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«.... Από τα παραπάνω προκύπτει ότι:

α) Η παράλληλη στήριξη-συνεκπαίδευση παρέχεται ως ενισχυτικός και ενταξιακός θεσμός της μαθησιακής διαδικασίας και της παιδαγωγικής πράξης σε μαθητές/μαθήτριες με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες οι οποίοι/ες δύνανται με μαθησιακή υποστήριξη να παρακολουθήσουν το αναλυτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα της τάξης τους. Στόχος της είναι να επιτευχθεί ο μέγιστος βαθμός αυτονομίας των μαθητών/τριών τόσο σε μαθησιακό όσο και σε ψυχοκοινωνικό επίπεδο για τη μετάβασή τους από την εξατομικευμένη υποστήριξη στην αυτόνομη λειτουργία τους στο πλαίσιο της τάξης.

β) Ο/Η εκπαιδευτικός ΕΑΕ του θεσμού της παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης τοποθετείται σε σχολείο/α, όχι ως «ατομικός εκπαιδευτικός» μαθητών/τριών, αλλά με σκοπό την ένταξή τους στο σχολικό γίνεσθαι, σε γνωστικό, κοινωνικό και ψυχοσυναισθηματικό επίπεδο. Ως εκ τούτου, η παρέμβασή του έχει δυνατότητα, σε σταθερή συνεργασία με τον/τους εκπαιδευτικούς γενικής εκπαίδευσης, να αναφέρεται στον/στη μαθητή/τρια της παράλληλης στήριξης, στις μικροομάδες της τάξης, καθώς και στο σύνολο της τάξης και του σχολείου, όπως και οι υπόλοιποι εκπαιδευτικοί.

Σε τμήμα σχολείου στο οποίο υπάρχει απόφαση έγκρισης παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης για περισσότερους από έναν/μία μαθητή /τρια, αναλαμβάνει ένας/μία εκπαιδευτικός παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης συνολικά την υποστήριξή τους. Σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις το ΚΕΔΑΣΥ, κατά την εισήγησή του προς τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης (παρ. 9β του άρθρου 5 της Υ.Α.104627/ΓΔ5/20 (ΦΕΚ 3344 Β/10-08-2020), θα τεκμηριώνει με ειδική μνεία την αναγκαιότητα της ταυτόχρονης παρουσίας δύο (2) εκπαιδευτικών παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης στο ίδιο τμήμα σχολείου.

γ)....»

β)της αριθμ. 138415/Δ3/04-12-2023 (ΑΔΑ: 636546ΝΚΠΔ-ΘΦΓ) διευκρινιστικής εγκυκλίου με θέμα «Οδηγίες - κατευθύνσεις για τη λειτουργία των θεσμών ενταξιακής εκπαίδευσης», στην οποία, μεταξύ άλλων, σημειώνεται ότι:

«Τμήμα Ένταξης

....

Η δυνατότητα υποστήριξης μαθητή/μαθήτριας από τον/τους εκπαιδευτικό/κούς του τμήματος ένταξης παρέχεται ως ενισχυτικός και ενταξιακός θεσμός της μαθησιακής διαδικασίας και της παιδαγωγικής πράξης σε μαθητές/μαθήτριες με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

.....

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι τόσο στον σχεδιασμό του ΕΠΕ όσο και στην κατάρτιση του ωρολογίου προγράμματος του εκπαιδευτικού Τμήματος Ένταξης δίνεται προτεραιότητα στην υποστήριξη του μαθητή εντός της τάξης του. Η υποστήριξη σε ιδιαίτερο χώρο υλοποιείται εφόσον το επιβάλλουν οι ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών. Μια τέτοια ανάγκη μπορεί να είναι ενδεικτικά, όταν οι μαθησιακοί στόχοι του ΕΠΕ αφορούν την εκπαίδευση του μαθητή σε γνωστικά αντικείμενα που αποτελούν μέρος του Αναλυτικού Προγράμματος προηγούμενων τάξεων από την τάξη φοίτησης.

Η υποστήριξη του μαθητή εκτός της τάξης στις περιπτώσεις Τμήματος Ένταξης με «κοινό και εξειδικευμένο πρόγραμμα» γίνεται ατομικά ή με συμμετοχή σε μικροομάδα, για τόσο χρονικό διάστημα όσο είναι απαραίτητο. Δεν προβλέπεται από τη νομοθεσία (και επομένως δεν επιτρέπεται) η δημιουργία ενός ξεχωριστού τμήματος με συγκεκριμένο αριθμό μαθητών οι οποίοι αποκόπτονται σε μόνιμη βάση από το τμήμα φοίτησής τους για να «φοιτούν» για ένα ή περισσότερα μαθήματα αποκλειστικά στην «αίθουσα του Τμήματος Ένταξης».

Παράλληλη Στήριξη

.....

Ο/Η εκπαιδευτικός της Παράλληλης Στήριξης/Συνεκπαίδευσης δεν λειτουργεί, ως προσωπικός δάσκαλος των μαθητών/τριων που υποστηρίζει, αλλά ως καταλύτης/διευκολυντής για τη μετάβασή τους από την εξατομικευμένη βοήθεια, στην αυτόνομη λειτουργία εντός της τάξης. Η διεθνής ερευνητική δραστηριότητα καταδεικνύει πως η παροχή συνεχούς και υψηλού βαθμού υποστήριξης των μαθητών/τριών με αναπηρία μέσω της παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης ενέχει τον κίνδυνο να παρεμποδίσει την πρόοδό τους και να καταστούν άτομα μη παραγωγικά.

Η εξατομικευμένη υποστήριξη μπορεί, αρχικά, να στοχεύει στην άμεση και αποκλειστική καθοδήγηση του/της μαθητή/τριας, ωστόσο, προοδευτικά, ο/η εκπαιδευτικός της παράλληλης στήριξης/συνεκπαίδευσης οφείλει να αναζητά τρόπους για να διευρύνει την αυτονομία του/της μαθητή/τριας και να «απομακρύνεται» διακριτικά ώστε να αρχίσει να λειτουργεί ως συνεργάτης του/της εκπαιδευτικού της τάξης, επανερχόμενος στον/στην συγκεκριμένο μαθητή/τρια όταν υπάρχει ανάγκη. Η υλοποίηση Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης δεν ταυτίζεται με τη διδασκαλία «ένας προς έναν». Η υποστήριξη με τη μορφή 1:1 μπορεί να αποτελεί μέρος της εφαρμογής του ΕΠΕ.»

Η αρμόδια υπηρεσία του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., δε, επιλαμβάνεται αποκλειστικά επί της διενέργειας των προσλήψεων αναπληρωτών για την κάλυψη των κατά περίπτωση λειτουργικών αναγκών για παράλληλη στήριξη [σύμφωνα με την (προβλεπόμενη εκ της παρ.4 του άρθρου 4 της αριθμ. 104627/ΓΔ5/07-08-2020 ΥΑ) εγκριτική πράξη της κας Υπουργού Παιδείας και υπό τους περιορισμούς της υποχρέωσης διατήρησης των προβλεπόμενων προσλήψεων εντός των εγκεκριμένων ορίων χρηματοδότησης (ανά δομή, πρόγραμμα και βαθμίδα)]. Η

διαχείριση/διάθεση του υφιστάμενου διδακτικού προσωπικού και η τοποθέτησή του σε συγκεκριμένες σχολικές μονάδες υπάγεται στις αρμοδιότητες των (οικείων) Δ/σεων Εκπ/σης.

Σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο και πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 3699/2008 (Α'199), όπως ισχύει, «β) [...] Από την 1.9.2010, η παράλληλη στήριξη – συνεκπαίδευση μπορεί να παρέχεται και μέσω προγραμμάτων εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, τα οποία εντάσσονται σε Πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από το Δημόσιο στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ), από εκπαιδευτικούς των κλάδων ΠΕ 60 και ΠΕ 70 που έχουν τα τυπικά προσόντα τοποθέτησης στην ΕΑΕ, ΠΕ 61, ΠΕ 71, ΠΕ 02.50, ΠΕ 03.50 και ΠΕ 04.50. Αν οι ανωτέρω εκπαιδευτικοί δεν επαρκούν, στα προγράμματα αυτά μπορεί να συμμετέχουν και οι λοιποί εκπαιδευτικοί των κλάδων ΠΕ 60 και ΠΕ 70, καθώς και εκπαιδευτικοί των κλάδων ΠΕ 02, ΠΕ 03 και ΠΕ 04. «γ)..... Στα ΤΕ των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης οι μαθητές υποστηρίζονται από εκπαιδευτικούς των κλάδων ΠΕ61 ή ΠΕ60 με εξειδίκευση στην ΕΑΕ για τα νηπιαγωγεία και από εκπαιδευτικούς των κλάδων ΠΕ71 ή ΠΕ70 με εξειδίκευση στην ΕΑΕ για τα δημοτικά σχολεία.....Στα ΤΕ των σχολικών μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στις οποίες φοιτούν έως τριακόσιοι (300) μαθητές, τοποθετείται ένας εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ02 και ένας εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ03, ενώ στα ΤΕ των σχολικών μονάδων, στις οποίες φοιτούν περισσότεροι από τριακόσιοι (300) μαθητές, εκ των οποίων τουλάχιστον δεκαπέντε (15) με διαγνωσμένη από αρμόδιο δημόσιο φορέα (Κέντρο Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ), Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο, Δημόσιο Νοσοκομείο) αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, τοποθετούνται ένας εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ02, ένας εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ03 και ένας εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ04 [...]. Στα ΤΕ για μαθητές με προβλήματα όρασης ή ακοής μπορεί να τοποθετούνται επιπλέον και εκπαιδευτικοί άλλων κλάδων.»

Για το τρέχον διδακτικό έτος 2024-2025, έως τις 6-8-2025, έχουν πραγματοποιηθεί συνολικά 39.319 προσλήψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, καθώς και στη Γενική Εκπαίδευση, ως προσωρινών αναπληρωτών με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου. Πιο συγκεκριμένα, στην Α/θμια Εκπ/ση προσελήφθησαν 26.245 αναπληρωτές εκ των οποίων 14.434 στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, και 13.074 στην Β'θμια Εκπ/ση, εκ των οποίων 4.670 αναπληρωτές στην Ειδική Αγωγή.Στα ως άνω σύνολα περιλαμβάνονται και οι προσλήψεις που διενεργήθηκαν κατόπιν έκδοσης Ειδικών Προκηρύξεων κάλυψης λειτουργικών κενών σε σχολικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 86 του ν. 4547/2018 (Α' 102), όπως ισχύει, καθώς και στο πλαίσιο του ψηφιακού φροντιστηρίου (αρ. 118 ν. 5134/2024, Α' 146).

Χρήζει αναφοράς ότι από τους προσληφθέντες αναπληρωτές στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, τοποθετήθηκαν 13.038 στην Α'/θμια Εκπ/ση, και 3.240 στην Β'/θμια Εκπ/ση, προκειμένου για την κάλυψη των αναγκών της Παράλληλης Στήριξης. Επισημαίνεται, δε, ότι επιπρόσθετα των εν λόγω προσλήψεων και δεδομένης της έλλειψης υποψηφίων ή/και έλλειψης ενδιαφέροντος των ενταγμένων στους πίνακες του ΑΣΕΠ υποψηφίων Δασκάλων και Δασκάλων ΕΑΕ για απασχόληση σε ορισμένες περιοχές της Επικράτειας διατέθηκαν 2.036 πιστώσεις στις Δ/νσεις Π.Ε για αναζήτηση νέων αποφοίτων ή/ και συνταξιούχων εκπ/κών μέσω έκδοσης τοπικής πρόσκλησης (αρθ.38 του ν.5160/24) για το πρόγραμμα της Παράλληλης Στήριξης.

Με τον ν. 5224/2025 (ΦΕΚ: 142 Α'/05.08.2025) συστήνονται 600 νέες θέσεις ψυχολόγων και 600 νέες θέσεις κοινωνικών λειτουργών για ψυχοκοινωνική υποστήριξη σε 3.000 σχολεία. Από το 2019 έως σήμερα έχουν ήδη γίνει πάνω από 4.500 μόνιμοι διορισμοί στην Ειδική Αγωγή.

Παράλληλα, δημιουργούνται 700 νέες οργανικές θέσεις εκπαιδευτικών στα ΚΕΔΑΣΥ. Από τον ερχόμενο Σεπτέμβριο δε, ενισχύεται η παροχή υπηρεσιών «σχολικού νοσηλευτή», με στόχο να καλυφθούν περισσότερες περιπτώσεις μαθητών που έχουν σχετική έγκριση, ενώ δίνουμε πλέον την δυνατότητα, ένας σχολικός νοσηλευτής - από τους 2.000 που ήδη υπηρετούν στα σχολεία μας - να υποστηρίξει μαθητές έως και δύο κοντινών σχολείων, σε απόσταση έως 100 μέτρων, ώστε ακόμη περισσότεροι μαθητές να έχουν την αναγκαία φροντίδα όποτε χρειαστεί.

Επιπλέον, επεκτείνεται η δυνατότητα παροχής παράλληλης στήριξης στο ολοήμερο σχολείο, ενώ θεσμοθετούνται για πρώτη φορά τμήματα ένταξης στα Επαγγελματικά Λύκεια. Ο συνολικός αριθμός των τμημάτων ένταξης που δημιουργήθηκαν φέτος είναι υψηλότερος από ποτέ: συνολικά ιδρύονται 3.448 νέα τμήματα και στις 13 περιφέρειες της χώρας.

Η ένταξη δεν είναι προνόμιο, αλλά δικαίωμα. Και αυτό το δικαίωμα δεν μπορεί να περιορίζεται χρονικά εντός της ημέρας, ούτε να εστιάζει αποκλειστικά στη γενική παιδεία. Οφείλει να καλύπτει ολόκληρο το ημερήσιο πρόγραμμα και όλες τις βαθμίδες – από το δημοτικό έως το ΕΠΑ.Λ.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υπηρεσιακού Γραμματέα

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

- Δρ.Μιχαήλ Χουρδάκης
- Γιώτα Πούλου
- Θεοδώρα Τζάκρη
- Ραλλία Χρηστίδου